

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVI. évfolyam 227. szám — 1939 október 5 csütörtök — Ára: 12 fillér

Hitler pénteken a birodalmi gyűlésen fejt ki Németország álláspontját Daladier francia miniszterelnök a háború folytatásáról beszélt Olaszország a mai körülmények között békekezdeményezést nem tesz

Magyarország felveszi a diplomáciai kapcsolatot Oroszországgal

Berlin, okt. 4. Chamberlain keddi alsóházi nyilatkozatáról berlini politikai körökben úgy vélekednek, hogy az angol miniszterelnök beszéde nem tisztázta a helyzetet. Valószínűnek tartják, hogy az angol miniszterelnök megvárja Hitler kancellár birodalmi gyűlési beszédét és majd csupán akkor ad világos választ a háború vagy béke nagy kérdésére. (MTL)

Berlin, okt. 4. (Német Távirati Iroda.) A német birodalmi gyűlés pénteken délelőtt 12 órakor összeül, hogy meghallgassa a birodalmi kormány nyilatkozatát. (MTL)

Olasz és angol cáfolat a békekezdeményezésről szóló hírekre

London, október 4. A Daily Mail illetékes római körökből szerzett értesülése szerint Mussolini azzal a tervvel foglalkozik, hogy hétértelmű értekezletre illessen össze Nagy-Británia, Franciaország, Németország, Olaszország, Oroszország, az Egyesült Államok és Törökország. Olaszország csupán Amerika részvételével reméli, hogy rá tudja bírni Nagy-Britániát és Franciaországot a Lengyelország felosztása következtében elfoglalt álláspontjuk módosítására. (MTL)

Róma, október 4. (Stefani.) *Öl angol lap arról közöl hírt, hogy*

Mussolini miniszterelnök jelenteg a békeértekezlet tervét tanulmányozza. Az angol lapok ezenkívül lajstromot közöltek azokról a nemzetekről, amelyek az értekezleten állítólag részt vesznek. Ez a hír alaptalan. Olaszország a jelenlegi körülmények között semmiféle ilyen kezdeményezést nem tett. (MTL)

London, október 4. (Havas.) *Angol hivatalos körökben cáfolják azt a hírt, amely szerint Róma békeajánlatokat tartalmazó jegyzéket küldött Londonba és kijelentik, hogy ilyen irányú ajánlatok érkezését nem is jelezték.* (MTL)

Olaszország nem változtat magatartásán

Róma okt. 4. (M. T. I.) Az olasz rádió keddi esti külpolitikai adásában hangoztatta, hogy a jelenlegi nemzetközi helyzetnek három fontos ismertetőjele van:

Szovjetország, Törökország és Olaszország magatartása. Ami Szovjet-Oroszországot illeti, nincs kizárva, hogy szintén belép a háborúba. Biztos azonban, hogy erre csak akkor kerül sor, ha a Szovjet előzőleg biztosítani tudja magának a számára hadászatiilag fontos pontokat.

Ami Törökországot illeti, ennek az

államnak a politikáját az a törekvés jellemzi, hogy összeegyeztesse Szovjet-Oroszországgal és a nyugati hatalmakkal szemben követendő magatartását.

Olaszország tekintetében — mondja az olasz rádió — a helyzet ma is ugyanaz, mint szeptember 1-én volt, amikor a minisztertanács kimondotta, hogy Olaszország a maga részéről nem kezdeményez semmiféle katonai műveletet. Semmi ok sincs arra, hogy Olaszország a jelenlegi körülmények között megváltoztassa ezt a magatartását.

Mi lenne Hitler békeajánlata

Róma, október 4. A Tribuna londoni tudósítója szerint az angol fővárosban nem hiszik, hogy Berlinben a szó szoros értelmében vett német-olasz tárgyalások folytak volna, hanem Ciano gróf inkább a német álláspont meghallgatására szorított. A legtöbb lap azonban arra a következtetésre jut, hogy Olaszország határozott közvetítő akciót nem vállal magára, mivel tudja, hogy Anglia és Franciaország eleve elutasít minden olyan lépést, amely jelenleg a béke helyreállítására irányul.

A Times római tudósítója ezzel szemben határozottan azt állítja,

hogy az olasz közvéleményben az a meggyőződés alakult ki, hogy Olaszországnak feltétlenül támogatnia kell a jelenlegi békeajánlatot, amelyben Olaszország számíthat a Vatikán közreműködésére is. Az angol sajtó szerint egyébként Hitler békeajánlatai a következők volnának:

1. *Lengyel nemzeti állam megalkotása.*

2. *Garancia Magyarországnak, Romániának és az új Lengyelországnak.*

3. *Nemzetközi értekezlet összehívása Németország jelenlegi gyarmati igényeinek és Olaszország*

törekvéseinek megvitatására.

Igen nagy érdeklődéssel követik Londonban Törökország magatartását.

A Stampa londoni tudósítója szerint Churchill legutóbbi beszédében valóságos szerenádot játszott Olaszország irányában. Fel-tűnt, hogy a beszédnek Olaszországról szóló részét csak utólag adták ki az újságíróknak. A tudó-

sító szerint az angol fővárosban hangoztatják, hogy Olaszországot Anglia nem számítja lehetséges ellenségei közé és Londonban biztosra veszik, hogy Olaszország nem fog részt venni a jelenlegi háborúban. Elismerik azonban, hogy Olaszország mindenben a legszigorúbban követi érdekei parancsát. (MTL)

Német sajtóvisszhang Chamberlain beszédére

Berlin, okt. 4. (Német Távirati Iroda.) A német sajtó Chamberlain beszédét „Az angol kormány a válaszüton”, Chamberlain nem mond semmi újat” és hasonló címek alatt közli. A Berliner Börsenzeitung „Két háború között” c. cikkében még egyszer ismerteti a helyzetet s rámutat arra, hogy a semleges államok körében is feltűnően jelenkezik a vágy a háború befejezésére. Angol részről — írja a lap — furesa kibúvót talál, hogy csökkenték a békelehetőségek nyilvánosságára jutásának természetes hatását. Angol és részben francia hírügynökségek és lapok jelentései megkísérlik, hogy

az utóbbi napokban a béketörekvésekkel kapcsolatban felmerülő minden lépést a német gyöngeség jelének tüntessék fel. Az angolok, folytatja a lap, már kaptak néhány ideiglenes izelítőt abból, hogy Németország hogyan készíti elő és hajtja végre intézkedéseit azzal a Nagybritanniával szemben, melynek kormánya a háborút folytatni akarja. Már látták, hogyan értik a német tengeraltjárók és repülők dolgukat. A 80 milliós német nép teljes katonai ereje oly zárt egységben és oly ütőképesen fordul nyugat felé a támadók ellen, amelyet még nem látott a világ. (MTL)

Kristófy József kinevezése moszkvai magyar követté

Budapest, okt. 4. A Kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére dr. eszei Kristófy József külügyminisztériumi miniszteri tanácsosnak a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címet adomá-

nyozta és őt a moszkvai m. kir. követség vezetésével, valamint a szocialista Szovjet köztársaságok Uniójában való képvisellellettel követi minőségben megbízta. (MTL)

Rydz Smigly újabb szenzációs nyilatkozata

Anglia 1500 repülőgép útbaindítását jelezte, de ezek nem érkeztek meg

Berlin, október 4. (Német T. I.) A volt lengyel kormány párisi nagykövete indítatva érezte magát, hogy határozottan cáfolja a Német Távirati Iroda jelentését, amely szerint Romániában egy magasállású egyházi férfiú beszélgetést folytatott Moseicki lengyel államelnökkel, valamint Rydz-Smigly tábornaggal, aki — mint ismeretes — kijelentette, hogy a hadműveletek második napján szilárdan eltökélte, hogy békét köt. Az angolok azonban közölték volna a tábornaggal, hogy ezt semmiesetre se tegye meg, miközben

utaltak arra, hogy hatékony segítséget nyújtanak Lengyelországnak mind szárazföldön, mind pedig a tengeren és a levegőben. Mint ahogy ismeretes, a lengyel kormánynak Romániába való átmenetele óta román részről a volt lengyel misszióhoz vezető minden összeköttetést elvágtak, kétségtelen, hogy a párisi volt lengyel nagykövetnek nincs megfelelő alap a cáfolat alátámasztására. Ezzel szemben ma a Német Távirati Iroda abban a helyzetben van, hogy további részletekkel szolgálhat Rydz-Smigly röviddel

ezelőtti kijelentéséhez. Arra a kérdésre, hogy minő segítséget helyeztek kilátásba angol részről, Rydz-Smigly válaszolt: *Anglia hivatalosan közölte a lengyel kormánnyal, hogy 1500 angol repülőgép útban van Lengyelország felé. Ezeket a repülőgépeket azonban*

senki sem látta. Hivatalosan meg erősítették továbbá azt a hírt, hogy a Siegfried-vonalat két helyen áttörték és hogy a francia csapatok mélyen behatoltak német területre. Arra a kérdésre, hogy nem álltak-e rádiókészülékek rendelkezésre, Rydz-Smigly azt válaszolta, hogy hitték az angol hivatalos közleménynek. (MTL.)

Nem teljes visszautasítás

London, október 4. Az amerikai sajtó úgy vélekedik, hogy Chamberlain keddi alsóházi beszéde nem

jelent teljes visszautasítást a béke kísérletekre. (MTL.)

Daladier francia miniszterelnök beszéde

Páris, október 4. (Havas.) Daladier miniszterelnök szerdán délután a Ház külügyi bizottságában széleskörű beszédet mondott a háború eredetéről és az ellenségeskedések óta kifejtett francia diplomáciai akcióról. Beszámolója során megjelölte a francia háborús célokat is. A háború eredetéről szólva azt mondta, hogyha a háború közvetlen oka a német-lengyel viszály volt is, mégis a mélyebbi ok Németország egyeduralmi törekvésében fedezhető fel. Rámutatott azokra az erőfeszítésekre, amelyeket Franciaország és Anglia közös egyetértésben kifejtett, nevezetesen augusztus 22-től abból a célból, hogy békés úton rendezhessék a német-lengyel viszályt.

mutatta milyen hatásai lehetnek az egyezménynek Északkelet- és Délkelet-Európában. Ezt követően Daladier a Törökországgal folytatott tárgyalásokról számolt be. Hangsúlyozta azt a baráti szellemet és hűséget, amely az ankarai és a francia kormány egymáshoz való viszonyát jellemzi. Örömmel emlékezett meg arról, hogy a francia-spanyol viszony kedvező irányban fejlődött, ugyancsak nagyobb javulás mutatkozik a francia-japán viszonyban is.

Beszámolója további során dicsőítőleg emlékezett meg Mussolininak az utolsó pillanatig kifejtett békítő kísérletéről, amellyel a szerencsétlenség bekövetkezését akarta megakadályozni.

A beszéd utolsó részében kifejtette azokat az okokat, amelyek Franciaország számára a háború folytatását parancsolták, az angol szövetségesekkel való legtestvérebb együttműködésben. A szövetségesek nem akarnak többé az utóbbi évek bizonytalan állapotában élni. Franciaország nem hajlandó meghajolni az erőviszonyok befejezett ténye előtt. Távol áll tőle a hódítás és elnyomás minden gondolata. A tartós béke az, amely feltétlenül biztosítja a nemzeti biztonságot az összes nemzetek biztonságának keretében. A miniszterelnök végül hálával emlékezett meg a francia katonákról és vezetőikről és hangoztatta hitét Franciaország és szövetségesei ügye sikerében. (MTL.)

A miniszterelnök ezután emlékezett arra, hogy a birodalmi kormány ragaszkodott Lengyelországgal szemben támasztott követeléseikhez és felidézte a viszályt, amelyért a felelősség Daladier szeriárta hárul. Ellenezte a minapi német-szovjet egyezményt és ki-

Az angol sajtó harcias cikkeket ír a béke lehetőségéről

London, október 4. (Havas.) Az angol sajtó egyhangú helyesléssel fogadta Chamberlainnak a békeajánlatokról az alsóházban tett kijelentéseit és valamennyi lap kiemeli az angol miniszterelnök elhatározásának szilárdságát. A Times vezércikkében visszautasítja azokat az állításokat, amelyek szerint a békeajánlat elvetése azt bizonyítaná, hogy Anglia és Franciaország felelős az ellenségeskedésekért. Anglia nem vesz fontolórra egyetlen békefeltételt sem mindaddig, amíg Németország nem állítja helyre a Lengyelországnak okozott kárt és nem biztosítja Európában a tartós békét. A Daily Mail még határozottabban ír: Hitler megkapta a választ Chamberlaintól, aki kijelentette, hogy sem Anglia, sem Francia-

ország nem hagyja magát félrevezetni béketervétől és nem hagyja magát megfélemlíteni burkolt fenyegetésektől. Az angol nemzet helyesli a miniszterelnök határozott nyilatkozatait. Ha a béke létrejön, akkor csakis a mi feltételeink szerint jöhet létre. A Daily Herald kijelenti: kések vagyunk tárgyalni, ha Németország hajlandó visszavonulni Lengyelországból és Csehországból. (MTL.)

Törökország és a szovjet

Róma, okt. 4. Moszkvai jelentések szerint ottani politikai körökben úgy tudják, hogy a szovjet kormány kölcsönös segélynyújtási egyezmény megkötését ajánlotta fel Törökországnak olyan értelemben, hogy a Fekete tengert mente-

Az angol miniszterelnök beszédével kapcsolatban lord Rothermere lapja, a Daily Mail a nyugati szövetségesek háborús céljait a következőkben jelöli meg: 1. A Hitler-rendszer megsemmisítése. 2. Lengyelország helyreállítása. 3. Csehország függetlenségének megteremtése.

A belgrádi Vreme a magyar-jugoszláv barátságról

Belgrád, okt. 4. (Magyar Távíráti Iroda.) A Vreme szerdai számában az első oldalon feltűnő helyen cikket közöl a magyar kormányköröknek és a magyar közvéleménynek hangulatáról Jugoszláviával kapcsolatban. A cikk a lap budapesti tudósítójától szá-

sítsék minden esetleges külső támadástól, amely a Dardenellákon keresztül jöhetne. Az egyezmény azonban nem zárja ki, hogy Törökország megkösse Angliával és Franciaországgal a terbevetett szövetséget. (MTL.)

mazik és elmondja, hogy a tudósítónak alkalmá volt mértékadó helyről a jugoszláv-magyar barátságról tájékozódni és ezzel kapcsolatban a következőket mondja: A két ország között fennálló évszázados hagyományos barátságot csak egy időre szakították meg az

események. Ma a magyar kormány és a magyar közvélemény a legmelegebb érdeklődéssel és teljes bizalommal nézi Jugoszlávia erejének és egységének erősödését, valamint a jugoszláv-magyar barátság megszilárdulását. Megvannak arról győződve, hogy ez a barátság, ha majd már az összes részleteiben is ki lesz dolgozva, a legtermékenyebb és legelőnyösebb következményekkel jár nemcsak a két ország, hanem a béke fenntartása, valamint a politikai és a gazdasági fejlődés szempontjából is Európának ebben a részében. A cikk ezután hozzáteszi, hogy ez a nyilatkozat teljesen megfelel

— Székrekedésben szenvedőknél reggel felkeléskor egy pohár természetes Ferenc József keserűviz a belek eldugulását gyorsan megszünteti, a gyomor működését előmozdítja, az anyagcserét megélelenti, a vért felfrissíti, az idegeket megnyugtatja s így kellemes közérzetet és fokozott munkakedvet teremt. Kérdezze meg orvosát!

a magyar közvélemény állásfoglalásának is Jugoszláviával szemben és hogy a magyar közvélemény Jugoszlávia és Magyarország együttműködésében látja a legjobb biztosítékot a háborús veszedelem elhárítására.

Az angol külügyminiszter beszéde

London, október 4. (Havas.) A lordok háza szerda délutáni ülésén lord Halifax külügyminiszter több interpellációra válaszolt. Válaszában kitért a lengyel kormány franciaországi tartózkodására és ezzel kapcsolatban ezeket mondotta:

— Az angol kormány természetesen elismeri az újonnan megalakult lengyel kormányt és nem kételkedik abban, hogy ez az új kormány teljes mértékben fenntartja a függetlenségét és az ellenállási politikát. Ezután hozzátette, ha a német kormány a fenyegetések helyett biztosítékkal igyekszik minket kielégíteni, szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a német kormány részéről jövő biztosítékokat nem tartjuk elegendőeknek. Ha ajánlatokat kapunk — folytatta a miniszter —, azokat bizonyára figyelmesen áttanulmányozzuk és a megvizsgálásnál azokat az elveket vesszük alapul, amelyekért fegyvert fogtunk. (MTL.)

A lengyel nép hősi ellenállása új ösztönzést fog jelenteni Lengyelországnak, hogy visszaszerezze egy időre feléledt függetlenségét. Ez más népek számára is buzdító példa lesz. A miniszter ezután újból esett fel azokat az okokat, amelyek miatt Anglia és Franciaország úgy vélte, hogy helyesebb küzdeni, mint megvárni, míg minden hit és eszmény, amelyhez az emberek évszázadok óta ragaszkodnak, elvesznek. Franciaország és Anglia nem keres semminő előnyt a maga számára és nem kívánja területének növelését. A békeajánlatok közvetítéséről szólva kijelentette Halifax, hogy nem lehet találgatásokba bocsátkozni ezeknek az esetleges javaslatoknak a természetéről. (MTL.)

FUVAROSOK

felvétetnek az Alföldi Takarékpénztár építkezésnél.

Jelentkezés a helyszínen.

A német hadijelentés szórványos harcokról számol be

Berlin, okt. 4. A véderőfőparancsnokság közli: Keleten az eddigi demarkációs vonal és az újonnan megállapított német-orosz érdelhatár közötti terület megtisztítása során még harcokra került sor a lengyel csapatok szétszört részeivel. Nyugaton az ellenség csak Saar-

brücken vidékén fejtett ki gyenge tűzérségi tevékenységet. Mással csend volt.

A kereskedelmi háborúban a német haditengerészeti erők szeptember 30-ika óta újabb 72 gőzöst fogtak el. Egyrésztiket dugáru szállítása miatt német kikötőkbe kísérték. (MTL.)

A francia hadijelentés

Páris, okt. 4. (Havas.) Hivatalosan jelentik október 4-én délelőtt: Az éjszaka nyugodtan telt el. Zweibrückentől délre mindkét részről a tűzérség tevékenységet fejtett ki. (MTL.)

állásokat. Ugyanakkor a francia tűzérség tűz alá vette a saarbrückeni hidat, hogy megakadályozzák a német erősítések érkezését. (MTL.)

Páris, okt. 4. (Havas.) Hivatalosan jelentik szerdán este: A haretér különböző pontjain a járőrök rejtett állások körüli harca folyt. Az ellenség Pirmosentől délre rajtaütést kísérelt meg, de visszavertük. Egyik tengeraltjárónk elfogott és kikötőbe kísért egy német kereskedelmi hajót. (MTL.)

Német erősítések a nyugati fronton

Róma, október 4. Mint a »Journal d'Italia« luxemburgi haditudósítója jelenti, a franciák végrehajtották az első nagyszabású támadást, mégpedig a Borgi-erdőség mögött elterülő megerősített német állások ellen. A Borgi-erdőt a franciák vasárnapra virradó éjjel foglalták el, miután ezer és ezer gránátot dobtak a német állásokra és visszavonulásra kényszerítették a német csapatot. Kedden éjjel a francia színes csapatok zuhogó esőben rohamot intéztek a német állások ellen. Rövid, de rendkívül heves kizűtusa fejlődött ki, amelynek eredményeképpen a franciák elfoglalták az

Páris, okt. 4. Francia becslések szerint a háború első hónapjában a nyugati fronton a német hadsereg öt-hatszáz halottat, két-három-ezer sebesültet és egy-kétszáz foglyot vesztett. Baseltől érkezett hírek szerint a nyugati fronton állandóan nagy német erősítések érkeznek és a Felső-Rajna vidékén nagyarányú hadmozdulatok folynak.

V i g s z i n h á z

Ma is a legizgalmasabb francia kalandorfilm:

Kinai express

Fősz. Erich v. Strheim — Charles Vanel — Inkisinnoff.

ŐSZI
divat

Retikulók
Keztyűk
Tőthfalussy
BŐRÖNDŐS SZAKÜZLETÉBEN:
PIAC UTCA 40.

Kis hírek a nagyvilágból

Luxemburg nagyhercegség kormánya elrendelte, hogy legkésőbb október 15-ig a Luxemburgban dolgozó külföldieket el kell bocsájtani állásaikból. A belga luxemburgi gazdasági egyezmény értelmében ez a rendelkezés belga állampolgároknak nem vonatkozik, ezzel szemben körülbelül kilencezer olasz munkást érint.

Krosholm svéd gőzöst, amely Wilmingtonba fát szállított, Sandhew szelvényében egy német gőzös feltartóztalta és német kikötőbe kísérte.

A **Neue Züricher Zeitung** stockholmi értesülése szerint Szovjetország ismét megindítja a fakivitelét Anglia felé, amit hirtelen megszakított. Egy hónap múlva a fehér-tenger befagy és az oroszok még gyorsan ki akarják használni az időt fakivitelük érdekében.

Az **angol népegészségügyi miniszter** nyilatkozata szerint eddig 2 millió angol fontot költöttek az angol nagyvárosokban lakó nők és gyermekek kitelepítésére. A kitelepítettek eltartása 450 ezer fontba kerül hetenként az államnak. (MTI.)

A **francia képviselőház** illetékes bizottsága javaslatot szavazott meg, melynek értelmében a francia hadsereg harcaterén tartózkodó ezredeit naponta forralt borral fogják ellátni. Minden század külön tábori gyorsforraló készüléket kap. A gépek tervét a hadiipari üzemek már kidolgozták.

Kopenhágai jelentés szerint egy vasércet szállító német hajó Borkum közelében aknára futott. Hír szerint az aknára futott német hajó a Stinnesmüvek 8000 tonnás teherhajója volt. Azt hiszik, hogy a hajó személyzete odaveszett.

A **francia katonai hatóságok** vizsgálatot indítottak az „Azonnali béke” című röpirat 31 aláírója ellen. A röpiratot mintegy tíz nappal ezelőtt terjesztették Párizsban politikai és értelmiségi körökben. Az aláírók közül legnevesebbek: Alain iró és bölcsele. — Henry Jeanson újságíró, Marceu Pivert, a disszidens szocialista párt vezetője, Victor Marguerite, Thyde Monier Jean Giono és Henry Poulaille írók.

A **halálraítélt gázmaszkja**. Leonard George Hucker 30 éves angol állampolgár gyilkosság miatt került a vádlottak padjára. Ügyét tegnap tárgyalta az esküdtszék és az esküdtek egyhangúan halálraítélték Huckert, aki egy öregasszonyt gyilkolt meg. Amikor a halálos ítéletet felolvasták a vádlott előtt, az elsápadt, majd megtörölve verejtékező homlokát, megindult a mellette álló fegyházórral együtt, hogy visszatérjen cellájába. Mielőtt elhagyta volna a vádlottak padját, hirtelen lehajolt és felemelte első rémületében elejtett gázmaszkját. Gondosan a karjára fűzte a gázmaszkot és ingadozó léptekkel tért vissza cellájába, honnan ma reggel kísérték a vesztőhelyre.

Lett-szovjet tárgyalások

Róma, október 4. **Osolius**, a lett legfelsőbb bíróság elnöke repülőgépen Moszkvába utazik a lett-orosz tárgyalásokra.

Ismét Moszkvába repül a litván külügyminiszter

Kaunas, okt. 4. Urbsys litván külügyminiszter visszatért Kaunasba. Kormányával való tanácskozás után valószínűen ismét Moszkvába repül.

A litván kormány szerdán Sma-tona államelnöknel rendkívüli minisztertanácsot tartott. (MTI.)

Kaunas, okt. 4. Mint a Litván Távirati Iroda jelenti, Urbsys külügyminiszter legközelebb ismét Moszkvába megy, hogy folytassa a megbeszéléseket a Litvániát és a Szovjetuniót érdeklő közös kérdésekről. (MTI.)

A finn külügyminiszter is Moszkvába utazik

Páris, október 4. Egy francia távirati iroda helsinki jelentése szerint ottani politikai körökben kijelentették, hogy a finn külgy-

miniszter a legközelebbi jövőben valószínűen Moszkvába utazik. (MTI.)

Sztrájk Indiában a háborús beavatkozás ellen

Tokió, okt. 4. (Bombayból érkezett) jelentések szerint az India háborús beavatkozása ellen sztrájkolóok száma 50 ezerre emelkedett. A sztrájkban az iparterület 80 gyapotüzeme közül 32-nek a munkássága vett részt. A sztrájkolók ilyen felirású zászlók alatt vonulnak fel: **Anglia ellen vagyunk, a háború ellen vagyunk, a háború bűn!** (MTI.)

Moszkva, okt. 4. A moszkvai sajtó különös figyelmet szentel a Szovjet Távirati Iroda jelentésének, amely szerint az indiai nemzeti kongresszus ve-

zérei eddig még nem körvonalták az álláspontjukat az európai háborúval kapcsolatban, hanem továbbra is az angol kormány nyilatkozatát várják az angol háborús célokról.

Nehru, a kongresszuspárt vezetője, a következőket jelentette ki:

— A kongresszus nézete szerint tudni kell, hogy milyen hatással lesz a háború India jövő helyzetére ezért követelte a kongresszus a háborús célok ismertetését, mert India nem vehet részt imperialisztikus országok közötti háborúban. (MTI.)

Magántisztviselői kamarát terveznek

Budapest, október 4. Tagértekezlet keretében ismertette a Nemzeti Munkaközpont magántisztviselőcsoportja ezévi munkáját és az előkészített kamarai tervezetet. **Bekk Aurél**, a Nemzeti Munkaközpont magántisztviselői kamaratervezetét ismertette. A kamara kényszerkamarára lesz. A munkaadók csak kamarai tagokat alkalmazhatnak, akiknek továbbképzéséről a kamara illetékes szerve

gondoskodik. A kamara tagja az lehet, aki jelenleg is tisztviselői munkakört tölt be, akinek legalább érettségije, vagy ezzel egyenrangú végzettsége van és végül akit a kamara felülvizsgáló bizottsága a tagságra alkalmasnak talál. Az utóbbi lehetőséget főként a nők érdekében állították fel. A kamara lesz a jövőben az az ellenőrző szerv, amely hivatott a törvények betartását felülvizsgálni.

Az angol királyi pár meglátogat egy kórházat, mely homokzsákokkal van körülvéve.

Kész szőrmé
BUNDÁK
Legújabb
MODELLEK
ALLANDÓ RAKTÁRA:

J. J. SÁNDOR
KÉPE/ITETT SZÜCS
PIAC UTCA 42. AZ UDVARBAN

Molotov Berlinbe készül

Berlini értesülés szerint **Molotov** berlini látogatása már a legközelebbi jövőben megtörténik. (MTI.)

Az új japán követ a kormányzónál

Budapest, okt. 4. Magyarország Kormányzó jászardán délután egy órákor ünnepélyes bemutatkozó kihallgatáson fogadta Kojiro Imoué japán rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, aki ez-alkalommal megbízólevelét, valamint elődjének visszahívó-levelét nyújtotta át.

Ötmilliósi hízalási hitelt kapnak a gazdák

Az állattenyésztésnek a kivitel-lel kapcsolatos fontosságára való tekintettel a földművelésügyi miniszterium és az állattenyésztési érdekeltségek fokozott gondot fordítanak arra, hogy állattenyésztésünk ügy minőség, mint mennyiség tekintetében megfelelő és kielégítő legyen. Ezt a célt szolgálta a Darányi-alapnak a múlt napokban történt újabb dotálása is, mert ebből az alapból támogatja az állam a kisgazdákat, kik állattenyésztéssel foglalkoznak.

A földművelésügyi miniszteriumban megbeszélések folynak egy **ötmillió pengős hízalási hitel tárgyában**.

Ertesülésünk szerint a vonatkozó tárgyalások rövidesen befejeződnek és még a napokban megjelenik az ötmilliósi hitel kiadásának módozatait meghatározó rendelet. Valószínű, hogy az ötmilliósi hitelt a mezőgazdasági szövetkezet útján fogják kihelyezni.

— A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonszállásának fejében fizetendő búza árát 1939. évi október hóra szóló érvényes mázsánként 20 pengőben állapította meg.

Hungária filmszínház

MA UTOLJÁRA
a nagyszerű **VIGJÁTEK:**

Kisasszony a mostohám

DANIELLE DARRIEUX
főszereplésével.

Előadások: d. u. 5, 7, 9-kor!

VILÁGHARADÓ MAGYAR
BESZÉDDEL a világ legfrissebb eseményeiről!

A debreceni házak adóztatása 1939. évben

Az 1939 évre vonatkozó adók kimutatására és a befizetések, valamint a jóváírások elismerésére szolgáló adóíveket most kézbesíti a városi adóhivatal illetékes osztálya.

Lapunk hasábjain már az elmúlt évben is ismertettük az érdekelteket azt, hogy a háztulajdonos adóívében szereplő tételek milyen adónevekből állanak elő és, hogy azok adóalapját miként állapítja meg az adóhatóság.

Szükség van arra, — különösen napjainkban, hogy minden adófizető polgár tudatában legyen annak, hogy mi után fizet adót és hogy miként tehet adófizetési kötelezettségének úgy eleget, hogy a feleslegesen kiszabott bírság, kamat és végrehajtási költség alól mentesüljön.

Minden háztulajdonosnak érdeke, hogy adóívét az átvételtől számított 15 napon belül gondosan átvizsgálja és ha akár számszerűségben, akár az alapkövetésben fedez fel hibát, azt nyílt időben fellebbezze meg az illetékes hatóságokhoz. Az ilyen irányú fellebbezésre bélyeg nem kell. Nagyon fontos, hogy fellebbezésünkben ne kérjünk részletfizetési kedvezményt, vagy fizetési halasztást, mert ez esetben fellebbezésünket kérvénnyé minősítik és bélyeghiány miatt megbírságot is beadványunkat.

Az alább közlötökből megállapítható, hogy a házigatlanul megterhelésben részesül 1939 évben, házáadó 16, rendkívüli pótlék 6,6, rokkant adó 1,6, betegápolási pótlék 2,56, községi pótlék 12,8, utadó 2,72, csatornadíj 2,—, ref. iskola adó 2,4, ref. egyházáadó 2,4, összesen a teljes bérjövédalom után 49,08 százalék.

Jelen közleményünkben egy olyan kis ház 1939 évre vonatkozó adókövetését ismertetjük, melynek tulajdonosa református és csekély jövedelmű fogva sem vagyonszármazéki adó, sem kereseti adó, sem inségjárulékot nem köteles fizetni. A házáadó mentes épületrész nincs és a ház olyan utcán fekszik, ahol a csatorna hálózat be van kötve. Az évi bérjövédalom az 1938 évi novemberi vallomás szerint 1000 P.

A bérjövédalom 16 százaléka a házáadó 160 P, a rendkívüli pótlék 66 P, (az alap 6,6 százaléka), rokkant ellátási adó 10 P, (240 P alapig progresszív, 240 pengő alaptól 10 százaléka), nyilvános betegápolási pótlék 25,60 P, (a házáadó 16 százaléka), utadó 27,20 P, (a házáadó 17 százaléka), községi pótlék 128 P, (a házáadó 80 százaléka), református egyházi adó 24 P, (a házáadó 15 százaléka), református iskolaadó 24 P, (a házáadó 15 százaléka), ref. egyházi fejadó 2 P, csatornadíj 20 P, (az alap 2 százaléka).

Tehát egy ezerpengős évi bérjövédelmű ház, vagyonszármazéki adó nélkül az 1939 évben 486,80 pengő adót fizet. Ehhez hozzászámítható még a bérjövédalom húsz százalékát kitevő közüzemi és egyéb költségek és a városunkban szedett burkolási járulékok évi annuitása, az esetleges bérvesztések (üres lakás, vagy elvitt lakberek címen).

A pénzügyi rendelkezés kimondja, hogy a háztulajdonos csak akkor tartozik jövédalomadót fizetni, ha a tiszta jövédalma (adók, kamatok, közüzemi költségek levonása után) az ezer pengőt meghaladja. Vagyonszármazéki adó csak abban az esetben fizet az adózó ha tiszta vagyonszármazéka 5000 pengőnél felül van (a házat terhelő összes adósságok levonása után). Ha pedig jövédalomadót nem tartozik fizetni, akkor 25,000 pengő tiszta vagyon után vehetnek ki rá vagyonszármazéki adót.

Tehát, ha ilyen kis jövédelmű háztulajdonosra jövédalom, illetve vagyonszármazéki adót vetettek ki, az nyilván tévedésen alapul, mert csak helytelen bevallás, vagy téves kivétel folytán történhetett

a megterhelés. Röviden a fentiekben kívántuk ismertetni olvasóinkkal a most kézbesítés alatt álló adóívekkel kapcsolatos tudnivalókat. Megjegyeznünk kívánjuk,

hogy a Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete a hivatalos órák alatt tagjai részére felvilágosítással szolgál. Pethő Lajos, a Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete jegyzője

„Egymást megérve tudjuk megívni szellemi harcunkat“

Dr Hüttl Tivadar rektor beszéde az új doktorokhoz

Tegnap ismét doktoravatás volt az egyetemen a szokásos ünnepélyes keretek között. Ezúttal Skalec Lajos jogtudományi, Terge Lajos jog- és államtudományok, Henkey Hónig Dezső jogtudományi, Márkus Ferenc jogtudományi, Nád-házi József jogtudományi doktorra avattak.

Az új doktorokhoz dr Hüttl Tivadar rektor intézett szép beszédet, mondván a következőket:

— A fiatalság és az idősebbek, az öregek gondolkozásmódja, élettempója között kétségkívül van különbség és ez nemesak az élet-törvényekből adódik, hanem abból a tényből is, hogy az idősebbek felfogását a tapasztalat módosítja. A fiatalság tüzet, fáradhatatlan erejét, felehetetlenségét nem lehet kárhozválni, sőt hitere, lendületére egyenesen szükségünk van, de a két korosztály tulajdon-

ságainak, jellemző vonásainak keverékéből adódik a mindenkori leghelyesebb életfelfogás és világnézet. A fiatalságnak hallgatnia kell az öregekre, az öregeknek pedig megértéssel kell viseltetniük a fiatalok iránt.

erre nagy szükség van, mert egyedül együtt, egymást megértve tudjuk csupán megívni hazánk érdekében győzedelmes szellemi harcunkat.

— Doktor Urak! Önök elindulnak most hivatásuk teljesítésére az életbe. Hirdessék ott a fiatalok és az öregek közös, egymást megértő, egymást segítő munkájának fontosságát s ennek a közös munkának nagy alkotó jellegét a nemzet életében. Ezzel a kéréssel büszkösöm Önöktől Egyetemünk nevében és kívánok szerencsét útjukra.

Betöltötte a polgármester a zsidótörvény kapcsán megüresedett törvényhatósági bizottsági tagságokat

Beszámoltunk arról, hogy a zsidótörvény rendelkezései alapján a központi választmány igazoló bizottsága kilenc városatyai bizottsági tagságot megsemmisítette. A megüresedett bizottsági tagságokat Kölesy Sándor polgármester most betöltötte.

Dr Hegedüs Jenőnek, az Ügyvédi Kamara érdekképviselete elnökének fennálló bizottsági tagsági helyére dr Benkő Géza országgyűlési képviselőt hívta be a polgármester. Gál Samu ny. HEV vezérigazgató virilis II. csoportos helyére dr Kertész Endre ügyvédet, Ungár Jenő virilis I. csoportos helyére Benkő János ny. őrnagy, földbirtokost. Egy másik virilis III. csoportos helyére Lassányi József gyógyszerészt, Lukács Izidor virilis II. csoportos helyére dr Ko-

váts Andor egyetemi tanárt, mint soronkövetkezőket hívta be a polgármester.

Markovits Elemér, mint ismeretes, lemondott törvényhatósági bizottsági tagságáról s ezzel együtt megszűnt a lemondás folytán kisgyűlési tagsága is. Helyére a polgármester a soronkövetkező dr Nyíri Ernő kormányfőtanácsost hívta be.

Néhány virilis III. csoportos helyére megszűnt tagságot nem töltöttek be, miután itt nincsenek póttagok, mert azokat már időközben behívták. A legutóbbi közgyűlés úgy határozott, hogy az év folyamán ugys megtartandó általános választásokig ezeket a törvényhatósági bizottsági tagságokat nem töltik be.

Egyik debreceni elemi iskola bezárását javasolták, mert a tanító fia gyermekparalízisben megbetegedett

A gyermekparalízis, mely a hidegebb idő beálltával némileg esőkent Debrecenben, Hajdú megye más részein, főleg Balmazújvárosban egyre nagyobb arányokat ölt. Vidékről az elmúlt hetekben több beteg szállítottak be a debreceni gyermekklinikára, ahol kezelés alá vették őket.

A megbetegedettek száma Debrecenben erősen közeledik a százhoz. A hetekkel ezelőtt beszállítottak viszont teljesen gyógyultan, legkisebb bémultság nélkül hagyták el a klinikát. A hatóság minden esetben a legnagyobb gondossággal jár el és minden intézkedést megtesz a fertőzés megakadályozására.

Ebből a célból értesülésünk szerint a csapókereti ref. elemi iskolának bezárására tettek indítványt illetékes hatóságok, ahol az egyik tanító fia megbetegedett Heine Medin kórban. Az iskola bezárását értesülésünk szerint el fogják rendelni.

Halálra ítélték az örkényi gazda gyilkosát A felbújtással vádolt asszony büntetése életfogytig tartó fegyház

A budapesti ítéletlapra napokon keresztül tárgyalta az örkényi gyilkossági bűnyű két vádlottjának, Murarik Istvánnak — a gyilkosság tettesének — és özvegy Muhari Jánosnének — mint felbújtóknak — bűnyűjét, akiket az alsóbíróóság köztelíteli halálra ítélt.

Mult év húsvét vasárnapján az örkényi Pálóczy-uradalom eredejé-

ben holtan találták Muhari János gazdálkodót. Először öngyilkosságra gondoltak, mert a holttest mellett revolver hevert, amelyből két golyó hiányzott.

Napok mulva a holttestet kihantolták és a boncoló orvosok megállapították, hogy a lőtt sebek nem revolvergolyótól, hanem vadászfegyvertől származnak. Egyéb jel-

OKTÓBER

MAGYAR SZEMLE

Szerkesztőbizottság:

GRÓF BETHLEN ISTVÁN elnök
SZEKFI GYULA alelnök

Ruszinok és magyarok
ILNICHKY SÁNDOR

A szerb-horvát megegyezés
PROKOPY IMRE

A lengyel-német háború
VITÉZ NÉMETH LAJOS

A német katonai főlény tükre
VITÉZ SZENTNEMEDY FERENC

A szellem megpróbáltatása
SÓTÉR ISTVÁN

A renaissance renaissance-a
HORVÁTH HENRIK

Románia nemzetiségi viszonyai
román megvilágításban
RÓNAI ANDRÁS

A társadalmi realizmus útján
MÁDY ZOLTÁN

Külpolitikai szemle
OGOLÁK LAJOS

Ady és a „Magyar Szemle“

Szerkesztő:
ECKHARDT SÁNDOR

MAGYAR SZEMLE TÁRSASÁG
Budapest, Vilmos császár-út 20.
ELŐFIZETÉSI ÁRA
6 ingyen „Kincsestár“-kötetel
évi 9 pengő 60 fillér

is arra mutatott, hogy gyilkosság történt, mire megindult az eljárás ismeretlen gyilkos ellen. Csakhamar esendörköre került Muharik István, aki töredelmes beismerő vallomást tett. Védekezésül azt adta elő, hogy a gyilkosságot Muhariné felbújtására követte el, akivel jóbarátságban volt és néhány százpengős vérdíjat ígért neki, ha férjét elteszi láb alól.

Az asszony tagadta a felbújtást, de rendkívül súlyos terhelő körülmény szövl ellene.

A tábla hosszas tanácskozás után hirdette ki ítéletét. Murarik Istvánt köztelíteli halálra, az asszony büntetését azonban életfogytig tartó fegyházra változtatta át. Az ítélet nem jogerős.

Kapi püspök a keresztény egyházak egységes frontjáról a világtörténelmi megpróbáltatásban

A dunántúli evangélikus egyházkerület élé Kapi Béla püspök nagyszabású jelentést terjesztett, melyben többek között ezt mondja:

— Fokozni kell az egyház belső erejét. Meg kell teremteni a keresztény egyházak egységes frontját. Krisztus keresztjének védelmében találkoznunk kell az egyházaknak. Ha ránk szakadna egy világtörténelmi megpróbáltatás, akkor nem egyik vagy másik templomról, hanem a templomról, nem egyik vagy másik egyháztól, hanem az egyháztól lenne szó és akkor meg kellene érteni, hogy az én templomom megvédése a te templomod védelmének, az egyházamért sikraszállás a te egyházzal oltalmazását is jelenti. Végtül azzal fejezi be az államhoz való viszony fejeztében Kapi püspök jelentését, hogy teljes bizalommal van gróf Teleki Pál kormánya iránt.

Tiso utóda Tuka lesz

A szlovák államelnök megválasztásának időpontjának időpontját október 6-ról 26-ra halasztották, mert az államelnök beiktatása számára tervezett palota még nem készült el. A kormányhoz közelálló körökben megerősítik azt a hírt, hogy Tisot Tuka dr fogja követni a miniszterelnöki székben, aki egyúttal a belügyi tárcát is elvállalja.

LEGUJABB FORMÁJÚ
SZEMÜVEGEK LÁTCJÖVEK
LORGNETEK
UNGAR OPTIKAI és FOTO
SZAKÜZLETÉBEN.
SZÉCHENYI U. 1. TAKARÉKOSSÁGI TAG

117 millió „ment füstbe“ egy év alatt Mennyi szivart és cigarettát fogyasztott az ország lakossága

A magyar királyi dohánygyed-
áruság az 1937-38. költségvetési
évről most adta ki érdekes statisztiká-
ját, amelynek adatai felölelik
a magyar dohánytermelés, dohány
beváltás, dohányfeldolgozás és do-
hányelárusítás érdekes adatait.

Ebben az évben 63.506.3273 dar-
ab szivart füstöltek el nyilván ki-
zárólag a férfiak, viszont a nőkkel
együtt a magyar fogyasztóközön-
ség 2.225.930.029 darab cigarettát,
vagy ahogy a Dohányjövődék
mondja, szivarkát szívott el. Ez a
különböző dolányművekkel együtt
117.030.136 pengő 29 fillérbe került
kereken.

Sokféleképpen osztályozzák a
dohányleveleket, amelyek között

szerepel a finom, középfinom és
közönséges kerti dohány, a szent-
andrás muskotály hatféle válto-
zata a világostól a barnáig, a kö-
zönséges muskotály, a debreceni,
tiszai, szegedi, szolnoki és végül a
kapadomány.

A dohánybeváltó hivatalok az
egész ország területéről fölveszik
a dohánytermést, amely aztán
nyers dohányokban Észak-Ameri-
kából, Görögországból, Bulgáriá-
ból, Törökországból s Olaszország-
ból behozott mintegy egymillió ki-
logram és 9 millió pengő értékű
külföldi dohánnyal keveredik ösz-
sze és cigarettá, valamint szivar
formájában kerül forgalomba,

Ujabb gyermekáldozata van a lúgkőnek Debrecenben

Az utóbbi időben feltűnően elszapo-
rodott Debrecenben a lúgkőmérgeze-
sek következtében előállott gyermek-
szerencsétlenségek száma és most egy-
mást követő két napon két tragikus
haláleset is történt. Kedden Papp Gá-
bor 2 éves, hatvanéves lakos, gyermek
halt bele a gyermekklinika a marólúg
okozta mérgezésbe. A tegnapi napon
pedig újabb halálesetet jelentettek a
debreceni rendőrségnek, meghalt a kis
kétéves Zelenák József, Aczél u. 45. sz.
alatti lakos, aki kedden beleivott egy
lúgkőoldattal telt pohárba és a maró
folyadék összeégette száját, nyelcsö-
vét. A gyermekklinika hasztalan kö-
vetek el mindent a kislány — aki szü-
lének egyetlen gyermeke — nem tud-
tak segíteni és szerdán hajnalra bele-
halt borzalmas sérüléseibe.

A rendőrség részéről Rózsa Miklós
detektív folytatta le az ügyben a szoi-
gálatot. Megállapítást nyert, hogy a kis
Zelenák József szülei éppen költözke-
tek, amikor a gyermektragédia történt.
Ők maguk a bútorszállító szekérrel ei-
mentek a másik lakásba és a kislányt
egy 14 éves rokonlány gondjaira biz-
ták. A leány azonban a gyermek fel-
ügyeletén kívül edényeket is surolt.
Hogy jobban megtisztuljanak az
edények, marólúgot használt a tisztíta-
sukhoz, amit a szomszédoktól kért egy
13 éves kislánytól. A rendőrség meg-
állapította, hogy már itt is súlyos gou-
datlanság történt, hogy a felnőttek
ezelőtt a 13 éves kislány előtt, hozzá-
férhető helyen hagyták a mérget s azt
ő tudta adni a másik gyermekkorban
levő leánynak. A fiatal leány azután
nyugodtan végezte a mosogatást, míg a
kislány, aki feltűnően élénk gyermek
volt, körülötte játszadozott. Egy óva-
lan pillanatban aztán a kis Zelenák Jo-
zsef beleivott a marólúgos pohárba. A
lúgkőoldat olyan súlyos roncsozást
végezhetett a gyermek gégéjében, hogy
sírni sem tudott, csak hörgő hangok
törttek fel a szájából. A rokon kislány,
akinek őrizetére bízták annyira meg-
ijedt, hogy a közben visszatérő szülő-
nek nem mert megmondani az esetet
s azok csak akkor jöttek rá a költöz-
kötés munkái között, amikor látták,
hogy a gyermek szája csupa vér. Édes-
apja nyomban orvoshoz szaladt velük,
majd annak az utasítására kivitte a
gyermekklinikára, azonban a szeren-
csétlen kislány már nem lehetett seg-
íteni s néhány óra múlva meghalt.

Az eset kapcsán rá kell mutatnunk
arra, hogy a lúgkővet a kereskedőknek
csak az elsőfokú közigazgatási hatóság

által kiadott utalványra lehetne indok-
olt esetben, többnyire csak szappan-
főzéshez kiszolgáltatni. — A debre-
ceni rendőrkapitányság ezúton is fel-
hívja a kereskedők figyelmét, hogy
annál inkább tartsák be az idevonat-
kozó rendeleteket, mert hasonló eset-
ben egyesek ellen, akik egy nélkül ad-
nak ki lúgkővet, bünyvadi eljárás is in-
dul majd.

A rendőrség elrendelte a kis Zelenák
József holttestének felboncolását.

Német konzulátust állítanak fel Szegeden

Szeged, okt. 4. Kedden délelőtt
Erich Kampf német közigazdasági
szakférfiú megjelent a városházán
Tukats Sándor dr főispánnal és
Pálffy József dr polgármesternél
és bejelentette, hogy német konzulá-
tust szerveztek Szegeden s a kon-
sulátusnak ő lesz a vezetője. Az új
szegedi német konzul bemutatta a
főispánnak és a polgármesternek
igazolól iratait s a szegedi hatóságok
támogatását kérte és közölte,
hogy vezetése mellett a konzulátu-
son több tisztviselő is működni
fog. A konzulátus elsősorban és fő-
képp a magyar-német kereske-
delmi kapcsolatoknak szegedi von-
natkozású részeit kívánja szolgál-
ni és hatékonyan továbbfejlesz-
teni.

A konzulátus a szegedi belváros-
ban bérelt helyiséget s működése
elő a legnagyobb érdeklődéssel te-
kintenek az egész városban.

Októberben 41 bérház építke- zését kezdik el a fővárosban

Szendy Károly budapesti pol-
gármester által meghirdetett pá-
lyázat 41 új kislakásos bérház épít-
kezésére ma jár le. A munkákat
legsürgősebben vállalatba adják és
még október folyamán megindul
41 kislakásos városi bérház építke-
zése.

Kúriájának parkjában temették el id. Thuránszky Lászlót

Sátoraljaújhely, október 4. Osz-
tatlan nagy részvét mellett temet-
ték el szerdán délután Sátoralja-
újhelyen Kazinezy uccai kúriájá-
nak parkjában Zemplén vármegye
nagy halottját, id. Thuránszky
Lászlót, a vármegye ny. főispán-
ját és örökös törvényhatósági bi-
zottsági tagját. Az elhunytban vi-
téz dr Thuránszky László minisz-
teri osztályfőnök, a miniszter-
elnökség sajtóosztályának vezetője
édesapját gyászolja.

Id. Thuránszky Lászlót utolsó
kívánságához képest kúriájának
parkjában helyezték örök nyuga-
lomra. A koporsónál Enyedy An-
dor miskolci ref. esperes mondott
magasszárnyalású imát és búcsú-
beszédet.

A tárgyaláson sem derült ki mi okozta a bellegelői tüzet

Dohányzott-e a kéveadogató asszony a kazal tetején

Ez év nyarán a Bellegelőn,
Rauchbauer Ödön földbirtokos ta-
nyáján nagy tűz pusztított. A
nagy készültséggel kivonult tűz-
oltók sem tudták megakadályozni,
hogy többszáz búzakeresztből álló
kazal és egy kunyhó le ne égjen.

A tűz okát a megindult tűzvizs-
gálat sem tudta megállapítani, de
a gyanú az egyik szenvedélyes do-
hányzó kéveadogató asszonyra irá-
nyult, aki állítólag égő cigarettá-
val a szájában dolgozott a kazal
tetején és a cigarettájából kihulló
parázs gyújtotta fel a kazalt.

Gondatlan tűzveszélyesség miatt
így került a debreceni járásbíró-

ság elé Rácz Jánosné, aki állítólag
előidézte a tüzet.

A tárgyaláson, amely dr Bónyi
Bertalan bíró előtt folyt le, a vád-
lott asszony tagadta a vádat, kije-
lentette, hogy a kazal tetején nem
dohányzott, mert arra ideje nem
volt.

Több tanút hallgatott ki a bírósá-
g, akik ellentétes vallomást tet-
tek a tűz okát illetően.

A járásbíró, minthogy meg-
nyugtató bizonyítékot nem talált
a tanuvallomások során, felmen-
tette Rácz Jánosné a tűzveszélyes
zás vádját alá.

A felmentő ítélet jogerős.

Nagy győzelmet jelentenek a japánok

Hankau, okt. 4. A japán hadije-
lentés szerint a japán csapatok
Hunan tartomány északi részében
megtámadtak 42 hadosztályt és 14
hadosztályon, közöttük 6 középki-
nain megsemmisítő győzelmet
arattak. A kínaiak 25 ezer halot-

at hagytak hátra. A japánok 2500
foglyot ejtettek, azonkívül 100 he-
gyi ágyút, 30 tarackot, 50 nehéz
géppuskát, 200 cseh gyártmányú
géppuskát és 4000 puskát zsákmá-
nyoltak.

Leventék figyelmebe

A városi katonai parancsnokság
értesíti mindazokat a leventéket,
akik a Boeskaí FC mérkőzéseit
kedvezményes áron akarják látog-
tatni, hogy ebbeli szándékukat je-
lentsek be a fenti parancsnokság-
nál, Bethlen u. 10. sz. alatt d. e. 8-
14 óráig. A parancsnokság részük-
re levente igazolványt állít ki,
amelynek alapján a Boeskaí FC
vezetősége — hivatalos helyiségé-
ben — arcképes igazolványt állít
ki, amely mindenkor feljogosítja
az azzal rendelkező leventéket
kedvezményes jegy mgváltására.

Dr Végh József egyetemi tanársegéd rádióelőadása a magyar népnyelvről

Mint köztudomású, a debreceni
egyetem Magyar Népnyelvkutató
Intézete dr Csúry Bálint egyetemi
tanár vezetésével hosszabb elő-
adássorozatban ismerteti a ma-
gyar rádió hallgatósága előtt a
magyar népkultúra kutatásának
időszervi problémáit, így közeleb-
ről a népnyelvkutás terén felme-

rülő kérdéseket és a népi kultúra
kutatásának az egyetemes magyar
művelődésben elfoglalt rendkívül
fontos szerepét. Dr Végh József, a
debreceni népnyelvkutatók egyik
legkiválóbb tagja jelen előadásá-
ban „Népi nyelvünk gazdagsága”
címen a magyar népnyelv sokré-
tűségét, rendkívüli változatossá-
gát ismerteti. Az értékes előadás-
ra, amely ma este 7 óra 55 perckor
fog elhangzani, ezúton is felhívjuk
olvasóink figyelmét.

JUTKA kalapszalonn

őszi modelljei olcsók és izléesek.

Nagy választék!
alakítások legolcsóbban
Csapó u. 25.

— A kivitelre szánt baromfiak levá-
gása és szállítása vasárnapokon. A
kormány rendeletet adott ki, mely szu-
rint a kivitelre szánt baromfi levágása
és szállítása vasárnapokon és Szent
István-napon egész napon át végezhető

BURAI ZSIGA hortobágyi oigányprimás rövid ideig vendégszerepel

a BUNDÁBAN (Angol királynő).

Régi pásztor- és betyárnoták. Romantika.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Debrecen, József kir. herceg ucca 1. szám. Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás), éjjel 27-89, 11-33. Előfizetési árak havonta 1.— pengő, negyedévenként 2.— pengő, félre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő. Egyes szám ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, szept. 30-tól október 7-ig: „Nap“, Piac u. 1. sz. telefon: 27-73. — „Istentől gondviselés“, Petőfi-tér, telefon: 29-81. — „Aranyegyszarvú“, Kosuth ucca 8., telefon: 34-96. — „Arany János“ Csapó u. 66, telefon: 11-78. — „Mátyás király“ Nyilas-telep, Vámospércsi út 16. tel.: 13-83. MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04. RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

Emlékezzünk

1916 okt. 5. — E napon a hatalmas ellenséges túlerő a Zlota Lapa menti Szibalinál immár állásunk második vonaláig jutott, amikor Deák Lajos, volt közös vadászászlóaljbeli tartalékos zászlós, szakaszával megrohmozta az ellenség sűrű sorait. Támadásának lelkesítő lendülete magával ragadta négy gyalogezred visszaszorított töredékeit is és véres kezitusában Deák zászlóssal az élen, nemcsak a főállásunkat, hanem előretolt állásunkat is visszarádadták az ellenségtől. Deák Lajos zászlós szakaszával és az idegen szétszórt csapatrészekkel, melyeknek összes tisztjei elestek, a visszafoglalt állást megszállta és az ellenség további támadásait visszautasította. Deák zászlós, aki már az előző napokban lefolyt harcokban is a férfias vitézség kimagasló példáját nyújtotta, az arany vitézségi érmet kapta jutalmul.

— Evangélikus istentisztelet október 6-án. Az október 6-iki nemzeti gyásznapon az evangélikus templomban délelőtt 10 órakor hazafias istentisztelet lesz. Predikál Pass László tb. esperes lelkész. A lelkézi hivatal külön meghívókat nem bocsátott ki, de a hatóságok, intézmények küldöttségei részére fenntartott helyekről gondoskodik. A küldöttségben résztvevők számát a lelkézi hivatal kéri ma déli 12 óráig telefonon bejelenteni (11-05).

— A hercegprímás átadta a pápai kitiüntéseket az Eucharisztikus Világkongresszus előkészítőinek. Serédi Jusztinián bíbornok hercegprímás előterjesztésére XII. Pius pápa a budapesti Eucharisztikus Kongresszus előkészítése körüli érdemeik jutalmazásául kitiüntette gróf Esterházy Móricot, Karafiáth Jenőt, Kállay Tibort, Nagy Eleket, Lánér Kornélt, Zsembery Istvánt, Jakabffy Károlyt, Schuller Dezsőt, Farkas Ferenc vezérkari ezredes és másokat. A kitiüntéseket a hercegprímás tegnap nyújtotta át valamennyi kitiüntetettnek.

— A debreceni pénzüntézetek pénztárai október 6-án, pénteken, az aradi vértanúk emlékünnepe zárva lesznek, csak egy váltópénztárt tartanak nyitva az esedékes váltók rendezésére.

— Dr Kurtz Géza, szülész-nőorvos, tanársegéd, rendelőjét Ferenc József út 40. szám alatt, (Hangya bérpalota) megnyitotta. Rendel 3-5. Telefon.

— Új öt és tízfrankos papírpénzeket hoztak forgalomba Franciaországban. Az új bankjegyek teljesen hasonlóak az 1914-ben kibocsátott és utóbb bevont papírpénzekhez.

Tegnap felavart új doktorok.

— Orvosi hír. Dr Jakab Endre nőgyógyász-szülész hazaérkezett, rendelését újból megkezdi Batthyány u. 1. I.

— A zsidónak nem tekinthető személyek igazolása folyik a városházán. Debrecenben általában elég gyenge érdeklődés mutatkozik. Dr Balogh Sándor főjegyző hivatalában mindössze 28-an kérték számukra az igazoló irás kiadását. Az aránylag kisszámú jelentkezés az okmányok beszerzésének nehézségeivel magyarázható.

— Hitler testőrsége is részt vett a lengyel harcokban. Klöpfer Gerhard 21 éves testőr, Hitler SS testőrségének tagja a lengyel harcokban résztvevők közül elesett.

— Orvosi hír. Dr Fülöp Gyula egyetemi tanársegéd, bőr- és nemgyógyász szakorvos, hazaérkezett és rendelését József kir. herceg u. 1. szám alatt megkezdte.

— Vigdránovits Magda női divatszalonját áthelyezte, Miklós ucca 19. alá.

Szücsmunkákat

átalakításokat jutányos árban készít

Jámbor szücs

Bathyányi u. 2. szám

— Az aradi vértanúk emlékezete a zsinagógában. A debreceni statusquo-ante izraelita anyahitközség Deák Ferenc uccai templomában, folyó hó 5. napján, pénteken délelőtt fél 10 órakor az aradi vértanúk emlékére ünnepélyes istentiszteletet rendez.

— A MÁV nyugdíjasok asztaltársasága október 7-én, szombaton este hat órakor tartja összejövetelét, Hunyadi ucca 9. szám alatt. Mivel fontos dologról lesz szó, kérjük a tagok szíves megjelenését és a vacsorát szombaton délig előjegyezni.

— A debreceni ref. Kollégium gimnáziuma ifjúsága okt. hó 6-iki hazafias ünnepélyt rendez, a következő műsorral: Közének, Igét hirdet és imádkozik dr Nagy Sándor vallásánár, Himnusz, Ifjúsági zenekar. Arany János „Magányban“, Szavalja: Dohár István VI. Ünnepi megemlékezést mond Tamássy Jenő VIII. B o. tanuló, az „Arany János“ Önképzőkör elnöke. Ady Endre: „Csaba új népe“, Szavalja: Jánossy Zoltán VII B), az „Arany János“ Önképzőkör alelnöke. Szózat, Ifjúsági zenekar. — Az ünnepély pontosan 9 órakor kezdődik az intézet tornacsarnokában. A zenekart Szigethy Gyula énektanár vezeti. Rendező az „Arany János“ Önképzőkör. Vendégeket szívesen látunk.

— Magyar államférfiak házi zsidói címmel érdekes kis füzet jelent meg dr Kardos Albert tollából. Gróf Széchenyi Istvántól kezdve végigvezeti az olvasót a magyar államférfiak politikai szereplésén és a körükhöz tartozó zsidó személyiségek szerepéről ír. A 24 oldalas kis füzetet a Franklin Társulat Kardos Albert kiadásában jelentette meg. Ára 24 fillér.

— Magyarország egyik legjobb, legszébb gyártmányú cserépkályhákból érkezett vagontétellel. Rendkívül olcsó árak. Nagy választék. Berak kályhat garantált Hardtmuth és szentöltő rendszerre. Kriseh kályhásmester Debrecen Ispóty-tér 1. (nagyállomásnál) telefon: 12-18, szám.

— Schaff Margit tánciskolájában, (Szárnyaskitrék), új táncanfolyamra 6-án még lehet jelentkezni.

— Kétezer pengőért akarta eladni az elloptott filmet. A szegedi mozgósínház szállítójától pár héttel ezelőtt ellopták a Kinai express című 1500 méteres filmet. A filmet tegnap a budapesti Nyugat mozi igazgatójának eladásra kínálta egy ismeretlen ember. A mozi tulajdonos értesítette a rendőrséget s elfogták a film tolvaját Sas Benjámin hentessegéd személyében.

— Szegeden nem tartanak többé vasárnap országos vásárt. Ebben az irányban küldtek felterjesztést az érdekeltek a Kereskedelmi és Iparkamara útján a kereskedelemügyi miniszternek, aki a kívánságnak megfelelően az országos vásárokat pénteki és szombati napra helyezte át.

— 33 kereskedő nyitott üzletet Pécsen az Önállósítási Alap támogatásával. Valamennyi üzlet kitünően megy, forgalmuk napról-napra emelkedik.

— A romániai német kisebbség küldöttségileg tartja panaszait Argentinu miniszterelnök elé. A miniszterelnök biztosította a küldöttséget, hogy az elhunyt Calinescu miniszterelnök politikáját folytatja. Egyes kérdésekben már intézkedett is.

— Amerika újból beállítja a forgalomból kivont torpedórombolókat. Roosevelt a szenátusban bejelentette, hogy a forgalomból kivont 40 torpedórombolót most újból beállítja az USA haditengerészetének őrszolgálatába.

— Rendőri hírek. Marozsán Mária, Fülöp ucca 4. szám alatti lakos, feljelentést tett besurranó tolvaj ellen, aki értékes óráját ellopta. A rendőrség nyomában van a tettesnek. — Ellopták az udvaráról a létrát Szathmáry Ferenc bádogos, csillaguccai lakosnak. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást. — Miskolczi Ferencné halápi lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki a csapóuccai piacon vásárlás közben a zsebéből kilopta pénztárcáját, 27 pengővel.

— Razzia volt az elmúlt éjszaka Debrecenben. A nagyarányú, egész belvárost és a külsőségek nagyrészét is felőlelő razzia során negyven személyt állították elő.

— Bevonult az olló a bécsi vendéglőkbe. A kis acéllóval vágják le a pincérek a napi, vagy heti kenyérszélényét a vendégeknek. Az ételek minőségét a hatóság „repülőrazziákon“ tartja vizsgálat alatt, ellenőrizve a kiszolgáltatót étek mennyiségét és minőségét és az árát.

A városon keresztüli kegyeleti stafétafutó verseny

az idén is október 6-án d. e. fél 12 órai kezdettel lesz a pályaudvari postaépülettől a Simonyi út végén levő 89-es emlékműig, az aradi 13 vértanú és a világháborúban hősi halált halt hősök emlékére. A verseny 4 csoport részére rendezetik és pedig 1. sportegyesületek, 2. katonai és közrendészeti csapatok, 3. középiskolák és 4. leventecapatok számára, tízes csapatoknak. A versenyre eddig a 4 csoportban 31 csapat jelentkezett s így előreláthatólag nagy küzdelem lesz az egyes csoportokban az értékes vándordíjért. A verseny után a hősi emlékműnél hazafias ünnepély lesz, amelynek keretében a befutó csapatok és testületek megkoszorúzzák a hősi emlékművet. Az ünnepély műsorát és a stafétában résztvevő csapatok nevét a holnapi számban közöljük.

IRÓGÉPEK HURAY, Iparkamara kölesüzése T. 17-93

— Az ipartestületek gondoskodnak a bevonult iparosok műhelyeinek foglalkoztatásáról — állapították meg a budapesti ipartestület előjárósági ülésén. Elhatározta az ipartestület, hogy a rendelkezésre bocsátott nyersanyagokból elsősorban a katonai szolgáltatót teljesítő iparosok műhelyeit és itthonmaradottait látja el, ugyancsak gondoskodik munkájai való ellátásukról is.

— Felrobbantanak egy szigetet, hogy új dalmát kikötőt építhessenek. A Narenta torkolatánál fekvő kis Zminjaz szigetéről van szó, mely akadályozná a nagy óceánjáró hajók befutását s ezért levegőbe röptik.

— Megkerült az eltűnt kievi lengyel főkonzul. A moszkvai lengyel nagykövetség tagjai egyébként szerdán délután hagyták el Moszkvát. Távozóban hivatalosan közölték, hogy megtalálták az eltűnt kievi lengyel főkonzult.

— Ankarában is tiltakozott a lengyel nagykövet. A külügyminisztériumban emlékiratot nyújtott át, melyben tiltakozik Lengyelország feldarabolása ellen.

— Gázraj irtották a patkányokat Belgrádban a pincéknek légvédelmi óvóhelyekké átalakítása során. A mérgezés vigyázatlanság következtében egy szomszédos ház udvarára tódult, ahol sok gyermek játszott. Heten összeestek s valamennyiüket súlyos gázmérgezéssel kórházba kellett szállítani, ahol egy 14 éves kislány bele is halt a gázmérgezésbe.

— Tizenkét millió ember szervezett bevándorlást engedik meg Alaskába. A félsziget klímája kedvező és 94.000 mérföld művelhető földjéből még csak 14.000 négyszög mérföld áll művelés alatt.

— Detektívek izgalmas autójátsza után elfogták két tolvajját a fővárosban. A két lány, mint alkalmazzott jelentkezett. Kun Sándorné rt. igazgató nejenél s amikor Kunné egyedül tartózkodott fürdőszobájában, rázárták az ajtót és minden ékszerét és készpénzét összeszedve megszöktek.

— Légvédelmi gyakorlat Bukarestben. Október 9-én este fél 9 és fél 10 óra között éjjeli légvédelmi és elsőtétítési gyakorlat lesz Bukarestben.

— Lóhátáról akasztotta fel magát. Krix Mihály 34 éves gazdasági munkást Bácsalmáson felakasztva, holtan találták munkaadója istállójában. A nyomozás megállapította, hogy az életunt ember eloldotta a jászoltól az egyik lovat, felmászott a hátára s úgy kötötte fel magát a mestere rendjára s aztán elzavarta magát a lovat. Tették oka ismeretlen.

A film világából

NYOLC SZTÁR EGY FILMBEN.
Budapesten példátlan sikere van az elbájozóan szellemes és mulatságos „Párizsi ház” című filmnek, melyben a francia színjátszás nyolc legnépszerűbb sztárja játszik egy-egy kis szerepet. Ezzel a briliáns filmmel kapcsolatban újra szóba került egy olyan magyar film gyártása, amelyben egyetlen kis szerepet játszanának az összes magyar filmsztárok. Már régebben kering a piacon egy olyan forgatókönyv, melyet egyelőre azért nem készítettek el, mert szerkezetében nagyon hasonlít a „Táncrend” című olyan nagy sikert aratott francia filmhez. Talán a „Párizsi ház” bombasikere nyomán mégis nekibuzdúl az egyik magyar filmvállalkozó és végül elkészül a magyar filmsztárok kollektív filmje.

MILIESZ AZ AMERIKAI FILMEKEL.
A német filmekre fokozott szükség lesz a közeljövőben a magyar piacon, mert az amerikai filmvállalatoknál nagy tanácsatlanság uralkodik. Az anyavállalatoknak ugyan módjukban állana pesti fiókjukat filmmel ellátni, de valamely, eddig még nem vallott okból még sem teszik ezt. Egyelőre talán csak a Fox az, amely változatlan energiával dolgozik Magyarországon, míg a többiek nem tudják mitévők legyenek. Vidéki utazókat leállították és lehetőleg nem adnak el filmet mozosoknak. Tekintve a pesti fiókok jelentékeny részletét, rövidesen mégis dönteniök kell, vagy kivonulnak, vagy dolgoznak rendszeresen tovább.

*
= **METEOR MOZI MŰSORA:** Csütörtökön, pénteken: 4, fél 7, 9 órákor „Hindú siremlék”, új feldolgozásban. Szombattól: „Csavargókirály”.

*
KINAI EXPRESS címen mutatta be a Vigszínház a francia filmgyártás egyik keleti érdekességét, mely a titokzatos országban folyó európai munkát és az ott élő európaiak életét vonultatja fel. Kissé zavart, de érdekes egyik-másik jelenetében.

*
— **A német hatóságok** megengedték, hogy a rendkívüli viszonyokra való tekintettel, a mezőgazdasági munkások során legfeljebb húsz kilométer óránkénti sebességgel 61 éven aluli gyermekek is vezethetnek traktorokat.

— **Kitiltottak több külföldi lapot és könyvet Magyarországról.** A M. T. J. jelenti: A kereskedelem- és közlekedési ügyi miniszter a Párizsban megjelenő „Voix Européenne” című folyóirattól, a Pozsonyban megjelenő „Slovenska Liga” című sajtóterméktől, továbbá a Lengyelországban megjelenő „Dilo” című ukrán laptól, a Nyugatban megjelenő „Sathmarer Schwabenpost” című időszakos sajtóterméktől és a Seimecbányán megjelenő „Stiavnican” c. folyóirattól a postai szállítási jogát megvonta. A pozsonyi Novitas könyv- és lapterjesztő vállalat Károlyi Mihály „Egy egész világ ellen” és Garami Lőrinc „Porrongó Magyarország” című kitiltott sajtótermékeket „Uj Zrinyás” című fedélbe kötve terjeszti. Ezért a kereskedelem és közlekedésiügyi miniszter az említett sajtótermékeket tartalmazó „Uj Zrinyás” című sajtóterméktől megvonta postai szállítási jogát.

— **Az intervenció borvásárlás és a borpiac.** A szőlőszüret mindenütt folyamatosan van. Az intervenció vásárlások kevés kivétellel a földművelési ügyi miniszterium által megállapított áronként 18 fokig 0.9 fillér, 18 fok feletti 1 filléres fokozatoknál 10 filléres áron kerül felvásárlásra. A szüreti becsések szerint jó közepes mennyiségű és a tavalyinál jobb minőségű van a kiállítás. Óborokból már kevés a készlet és az ár komerc-minőségűnél 2.5—2.6 fillér Maligand fokozatánál.

Szinte hihetetlennek tartják a hortobágyi rizstermelés eredményét Pedig 40 mázsánál jobb termés is van holdanként

Elsőnek számolt be a DEBRECZEN a hortobágyi rizstermelés szenzációs eredményéről. Azóta a rizstermelés kérdése állandóan foglalkoztatja az illetékes tényezőket és szó van arról, hogy húszezer holdon kezdik meg rövidesen a rizstermelést.

Tuzson János budapesti egyetemi tanár nyilatkozatot adott az egyik fővárosi lapnak arról, hogy milyen módon lehet versenyképes a magyar rizs. Foglalkozik a hortobágyi rizseséplek eredményével és kétségbe vonja, hogy holdanként negyvenmázsás termés lenne. Azt állítja, hogy legfeljebb 22—24 mázsa lehet a termés. **A Hortobágy azonban rácafol a tudományra, mert ahogy jelentik, még a negyven mázsát is meghaladta a termés.**

A magyar rizstermelésről a következőket mondotta az egyetemi tanár: — Nálunk az évi melegösszeg mondotta Tuzson professzor — a síkságon 3600 C fok körüli, a napi átlagos hőmérséklet pedig 15 C fok, ennél fogva az egyes évek változó időjárása mellett ami az évi melegösszeget is érvényesül, némely évben aránylag jól meg-

teremhet nálunk a rizs, más esztendőben kevésbé jól.

— Az a körülmény, hogy újabban figyelemre méltó komoly kísérletek: végeznek a rizstermelés körül, valóban széles körök érdeklődésére tarthat igényt. Arról nem is szólva ugyanis, hogy ezek a komoly kísérletek egymagukban is új korszakot jelentenek az Alföld mezőgazdasági kultúrájában, figyelembe kell venni azt is, hogy ezek az eddigiekénél sokkal nagyobb arányú kísérletek nemcsak az önellátási törekvésre, hanem arra is vezethető vissza, hogy az Alföld nagy-kiterjedésű, eddig terméketlenül heverő területeit talajjavítás és öntözés által igyekeznek termékenyvé tenni. Már pedig az öntözés megteremtésének lehetősége az, ami a magyar rizstermelés szempontjából a legelsőrendű követelmény.

Hangsúlyozta, hogy olyan rizsfajtát kell kitermelni, plántálni, melynek gyorsabb a beérési ideje és nem éri már el az őszi hideg, mert akkorra már beérjen.

Gyászrovat

Özv. Szathmári Lászlóné Hegedüs Zsuzsanna 83 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délelőtt 10 órákor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből, ref. egyház szertartása szerint istentisztelet után, Nádudvari szállítva és ottan délután 3 órákor a Kocsordi temetőben tartandó gyászima után a Hegedüs-család sírboltjába örök nyugalomra helyezve. Az elhunytban Hegedüs Ferenc köztisztviselő álló nádudvari földbirtokos nagynénjét gyászolja. Temetését és szállítást a Dankó temetkezési vállalat rendezi.

Özv. Páyer Józsefné Almássy Emma életének 73-ik évében elhunyt. Temetése ma délután 4 órákor lesz a Köztemető 2 B) ravatalozójából. Lakás: Oláh Károly uca 14. — Temetését: **Bartha** vállalata végzi, püspöki palota.

Özv. Horváth Jánosné Baráth Zsuzsanna, temetése csütörtökön három órákor lesz a Köztemető 3. ravatalozójából. Gebauer-cég rendezi.

Freudenfeld Ignác 49 éves korában elhunyt. Temetése pénteken négy órákor lesz a Köztemető 3. számú ravatalozójából. Gebauer-cég rendezi.

maroskeresztúri dr. Aszalós János, Bereg vármegye m. kir. tisztifőorvosa temetése pénteken délután lesz Debrecenből Budapestre történő szállítás után. — Gebauer-cég rendezi.

Id. Ménes Mihály földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, egyházi tanácsos, 73 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután tizenegy órákor lesz a Köztemető díszravatalozójából, a református egyház szertartása szerint. Az elhunyt gyermekei, unokái, nászai, valamint a Ménes, Kertész, Vértessy, Szathmári, Igaz és Császár családok gyászolják. Dankó temetkezési vállalat.

Papp Gábor ref. 2 éves gyermek temetése csütörtökön délután 3 órákor lesz a köztemető 4. teremből. Lakása: Hatvan uca 48. Puszta temetkezési intézet.

— **Agyvérzésben hirtelen meghalt Györfly István professzor.** Nagy gyász van a magyar tudományos életnek kedden délután váratlanul meghalt dr. szilvási Györfly István, az európai hírű etnográfus, a Néprajzi Múzeum volt igazgatója, a Pázmány Péter Tudományegyetem néprajzi tanszékének kiváló professzora. Kedden reggel csak úgy, mint más napokon, leült íróasztalához dolgozni. Délben, amikor benyitottak hozzá, holtan találták munkahelyén. Az orvosok megállapítása szerint agyvérzés okozta halálát.

Október 8-án lép életbe a téli menetrend

Az államvasutak igazgatósága közli, hogy a MÁV vonalain október hó 8-án lép életbe a téli menetrend. Az idei téli menetrendben a nyári idényvonatok megszüntetésén kívül a MÁV rendkívüli viszonyok folytán kénytelen a már folyó évi szeptember hó 11-ével megszüntetett vonatokat továbbra is szüneteltetni.

42 millió behozatal, 61 millió kivitel augusztusban

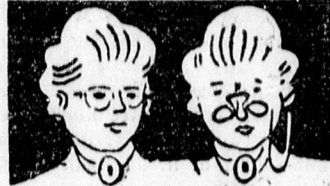
A m. kir. Központi Statisztikai Hivatal közlése szerint augusztus hónapban a behozatal értéke 42.8 millió pengő volt, (1938 augusztus hónapjában 32 millió pengő, a kivitel értéke pedig 61.1 millió (46.8 millió) pengőt tett ki. Az e havi külkereskedelmi mérleg tehát 18.3 millió (14.8 millió) pengős aktívummal zárult. 1939 év első 8 hónapjában a behozatalunk értéke 328.5 (267.1) millió pengő, kivitelünk értéke pedig 391 (336.6) millió pengő volt. A külkereskedelmi mérleg a múlt év január—augusztus hónapjaira 69.5 millió pengős kiviteli többletet mutat.

Időjárás

Hazánk északi részén némi derülés kezdődött. Napközben borús ég miatt a nap sugárzásának melegítő hatása nem érvényesült. A nyugati megyékben 9—10, Budapestben 14, délen és keleten 15—16 fok volt a hőmérséklet, este pedig az ország északi felén csak 6—9 C fok, déli részén pedig 10—12 fok volt. Jólás: Északi, északkeleti szél, az északi megyékben több napsütés, a déli megyékben helyenként újabb eső. A hőmérséklet alig változik.

— **Dr. Sziklay Lászlót,** a nyíregyházi ágostai evangélikus Kossuth gimn. tanárát a debreceni Tisza István Tudományegyetem a folyó tanévre az északi szláv irodalom szaklektorává választotta meg. Dr. Sziklay László egyetemi előadásai mellett előadásokat tart a tanárképző intézetben is. Előadásait heti négy órában, kedden és pénteken délután tartja.

— **Nagy Sándor malomellenőr** tragikus haláláról most érkezett részletes jelentés Nyíregyházáról. Nagy Sándor jó egészségnek örvendett. Halálának napján délelőtt még hivatalában volt. A hivatalos órák elmúltával jókedvűen búcsúzott el kollégáitól. Az esti órákban hirtelen rosszul lett és meghalt, szívinfarkus halálra halt meg.

Modern és régi formájú szemüvegben

más az arc kifejezése és rendkívül kényelmes

Kapható:

Cserép Sándor

szemklinikai látszerésznel
Ferencz József út 21.

— **Zsarolási kísérlet.** A pesti izrátköztség vezetősége Kertész Dezső volt kiadóhivatali tisztviselő és Mauthner István, az egyik nyilaslap kiadóhivatalának volt alkalmazottja ellen jelentést tett a rendőrségen. A panasz szerint Kertészék pénzt kértek a hitközségtől hallgatási díj címén. A rendőrség megállapította, hogy azok az adatok, amelyeket Kertészék felhoztak nem helytállóak. Az ügy átkerült az ügyészségre. Kertészék ellen pedig a rendőrség közigazgatási eljárást indított, amelynek során Kertész Dezső rendőri felügyelet alá helyezték.

— **Az olasz fasiztapárt** valamennyi helyiségében táblákat függesztettek ki a következő szöveggel: „Itt nem jósolgatunk, nem vitatkozunk külpolitikáról és hadviselésről, hanem dolgozunk.”

— **A Budapesti Közlöny** szombati száma az ipariügyi miniszter négy rendeletét közli, amelyek a különböző zár alá vett cikkek forgalomba hozatalát és felhasználását szabályozzák. A rendeletek a zár alá vett faanyagok, továbbá egyes bőrcikkek és gumicikkek forgalomba hozataláról és felhasználásáról, valamint a pamutfonó, pamutszövő, pamutszövetet kikészítő és vigogne fonógyárak termelésének szabályozása tárgyában rendelkeznek. Mindegyik rendelet meghatározza, melyek azok az esetek, amelyekben a zár alá vett cikkek engedély nélkül szabadon kizsárolhatók, vagy felhasználhatók. Ezenfelül a rendeletek egyes cikkek tekintetében bejelentési kötelezettséget állapítanak meg.

— **Németország évi fogyasztása** 12.800.000 tonna burgonya, 9.250.000 tonna kenyérmag, 7.600.000 tonna friss tej, 7.068.000 tonna liszt, 2.533 ezer tonna főzelék és 3.408 tonna hús.

Közgazdaság

Készárúpiac: búza tiszavidéki, felsőtiszai, dunatiszaközi, fejérmegyei, dunántúli, kistálai 77 kg 19.65, 78 kg 20.15, 79 kg 20.45, 80 kg 20.65. rozs pestvidéki 14.05—14.15, rozs más 14.20—14.45, takarmányárpa elsőrendű 16.60—17.00, középmínőségű 16.30—16.50, sörárpa kiváló 21.00—22.00, — prima 19.50—20.50, sörárpa 19.00—19.50, zab elsőrendű 19.05—19.49, középmínőségű 18.75—18.90, tengeri 19.00—19.15, korpá 13.40—13.60, — 8-as liszt 15.75—16.25 P mázsánként.

SERTÉSVÁSÁR. A szerdai ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak 1650 darab sertést. A vásári állományból 1000 hússertésfelhajtás 977 darab. Az irányzat változatlan. Árak: uradalmi zsirsertés páronként 340 kilón felül 115 szedett sertés I. 106—110 fillér, III. 80—93 fillér, angol sonkasertés I. 98—101 fillér, II. 90—96 fillér, exportzsír márkázott 160 fillér kilónként.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYPIACI ÁRAK: Tengeri csöves 9.00—9.40 pengő mázsája, lucerna 8.25—10.00, széna 7.80 P, lóhere 8.—8.50 P, tők 2.50 P mázsája. Búza, rozs, árpa, zab felhozatal nem volt.

Anyakönyvi hírek

Születések: Nagy Sándor gazdasági cseléd Nagyhégyes 2. leány Mária. Vas Gábor bérlő Páncsika 88. fiú János. Bódi György npsz. Miklós u. 53. leány Ilona. Mocsári József bérautós Nagyléta fiú József. Sipos Imre kocsis Vértesi u. leány Juliánna. Tóth Ferenc agzdalkodó Bundi u. 13. leány Irén Márta. Orosz Miklós boltiszolga Vörösmarty u. 4. fiú Miklós. Timkó György fuvaros Baromvásártér, leány Anna. Grega István kereskedő s. Szegfű u. 4. leány Sára Magda. Hajdu Ferenc kocsis, Pallag, leány Eva. Neisz Károly fm. Józsa, leány Mária. Németh Sándor kaszinó altiszt, Mikes Kelemen u. 23. fiú Barnabás. Béla. Tóth Sándor városi kézbesítő Laktanya u. 11. leány Judit. Dudás Sándor npsz. Vedres dűlő 59. leány Mária. Bakó István npsz. Papp István u. 24. fiú István. Kozma Mihály sütőmester Honti út 15. fiú László. Rosenberg József kereskedő Simonffy u. 42. leány Livia. Vincze János npsz. Hadházi telep, leány Ilona.

Eljegyzések: Tivadar János MÁV tiszt Püspökladány—Katoná Emma Tóth Á. u. 5. Ujfalussy György házfelügyelő—Hegedűs Juliánna Ferenc József út 56.

Házasságkötések: Kovács József napszámos, Mikepécsi út 63.—Bodó Irma, Klapka u. 9. Dávid Mihály kereskedő, Szepességi u. 26.—Teitelbaum Erzsébet, Mád. Kohn Izrael óraszerelő, Mezőcsát—Braun Margit, Kazinczy uca 12. Kovács Sándor bányász, Bösörmei út 37.—Zs. Nagy Eszter ugyanott. Bonyhárd Sándor gazd. s. tisz. Csokonai u. 12. Steiner E. Nagyléta, Kispál Sándor földműves, Eötvös u. 9.—Kovács Etelka, Olajút 72 B). Vida István asztalossegéd, Malvin uca 58.—Budai Alice, Vendég u. 77. sz. Tömöri Sándor MÁV munkás, Tánács Mihály uca 49.—Bucák Juliánna, Kuruc uca 2.

Halálozások: dr. Asztalos János tisz. főorvos, ref. 68 éves, Beregszász. Kun István napszámos, Hüvelyes uca 1. ref. 71 éves. Trincsi Lajos ref. 21 hónapos, Nagyszepes 3. özv. Horváth Jánosné Baráth Zsuzsanna rk. 87 éves, Szent Anna uca 10. Nagy Árpád ref. 10 hónapos, Bajnok u. 11. özv. Szatmári Lászlóné Hegedűs Zsuzsanna ref. 83 éves, Borz uca 16. özv. Varga Ká-

rolyné, Gáborjáni Szabó Etelka ref. 63 éves, Földes, Feldmann Sándor izr. 2 éves, Nyírbátor. özv. Mórincz Péterne Orosz Klára gk. 78 éves. Tóth-telep u. Papp Gábor ref. 24 hónapos, Hatvan uca 48. Hatvani Sándor ref. 2 hónapos, Hajnal uca 2. Holócsik Róza rk. 7 hónapos, Elep 103. szám.

— A vakbélgyulladás veszélye elleni védekezés egyik hatásos módszere abban áll, hogy az ember a beleit hetenként legalább egyszer a természetes Ferenc József keserűvízzel — reggel éhgyomorral egy pohárral — alaposan kiüsti. Kérdezze meg orvosát!

SPORT

Vasárnap már az őszi bajnokság is indul: a DMTE a Rákóczi FC-vel játszik a DTE pályán. A többi csapat csak a jövőhéten kapcsolódik be a bajnokságba. A Derecskei Move is indul ifjúsági csapatával de az meg tavasszal játszsa le az őszi-tavaszi fordulót is.

Megrendezik a KISOK bajnokságot is, külön küzdenek a középiskolások. De újítás lesz, hogy a győztes játszik majd a debreceni ifjúsági bajnokság és a nyíregyházi, ungvári ifj. bajnokság győztesével és az ebből kikerülő első helyezett lesz Kelet-bajnok és az vesz részt az országos bajnokságban. De persze indul az orsz. KISOK bajnokságban is.

A Boeska csütörtökön nagy kétkapus edzést tart a Stadionban és utána állítják össze a Szolnoki MAV elleni csapatot.

Kántor próbajátéka nem sikerült és így nem is szerepelhet még vasárnap a Beszkárt ellen. Több próbajátékos, szolnoki, pesti jár ki a DVSC edzésére és egy kettő jönnek ígérkeznek.

HIRDETMÉNY. — 42.888/1939 Vt. A m. kir. kormány, illetőleg a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelete alapján, a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult női, családtalan gazdasági cseléd részére a szegődményes földjára adomány, a nő, családos mezőgazdasági cselédnek ezenfelül a lakáson és szegődményes fűtőanyag, valamint a cseléd állattartásán kívül nem köteles a gazda egyéb járandóságokat (kenyér, gabona stb) kiszolgáltatni. — Polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK

Levelzés

Urleány ismeretséget keresem „Ősi 26” jelgére, aki mozi és sétatartnő lenne. 945

Férfi alkalmazás

Erős kézimunkás nagymunkára felvétetik, Gregor szabómester, püspöki palota. 907

Egy kifutófiú felvétetik aki már jól tud biciklizni, Csapó u. 101. szám, pékség. 944

Úgyes fiú cipésztanulónak felvétetik, Szent Anna 6. Szilágyi. 943

Kerékpározni tudó kihordó, ki már pékségben volt, felvétetik, Rákóczi u. 39. 939

Fodrászegéd felvétetik Huszti fodrászat, Sámsoni út, Szeremlei uca 2. sz. 1336

Megbízható, rendes család embert, kommenziós cselédnek azonnal felveszek. Cím a kiadóban. 912

Szakácsnőnek keresek egyszerű, középkorú vidéki asszonyt, Péterfia 29. udvarban jobbra. első lépcső. 942

Nagymunkást és kézimunkást felvesz

Kelemenffy, Miklós u. 2. 911

Női alkalmazás

Női alkalmazott azonnal felvétetik, informálásra, Cím kiadóba. 928

Borbélysegédet, üzletvezetőnek felveszek, azonnalra, Pocsaj, özv. Fábián Sándorné. 910

Állást keres nő

Szoptatást vállalok, hét hetes babámmal, Piac u. 19. sz. házfelügyelőnél. 921

Háztartási alkalm.

Serdülő leány otthonlakó, délelőtti könnyű takarításra felvétetik, Rothermere uca 3. sz. Váry. 948

Mindenes, ki főzni tud, felvétetik, cukrászda, Kossuth u. 11. 937

Bejárónót azonnalra felveszek, Vörösmarty u. 19. sz. 927

Ajánlat

Grafológusnő biztos analízist nyújt az érdeklődőknek, Figad: Széchenyi u. 43. 798

Ciánóztasson bizalommal a „Csala” ciánózó vállalattal, Rákóczi u. 9. szám, telefon: 14-27. szám. 1131 11. 20

Poloskaírtást ciángázal lakások átvizsgálását fellegességgel vállalja Kiss ciánózó vállalat, Kigyó u. 5. sz. 1134 11. 5.

Egyenruhák kaphatók, bizományba vállalom, Tegdes szabó, püspöki p. Déri sarok. 2. 10. 21

Bundát és mindennemű szűesmunkát legszebben készít Katona Vilmos szűes. Simonffy u. 2. szám. 1949 10. 19

Őszi kalapudonságok megérkeztek. — Modell után alakítás 1.50, vasatás 1 P. Aranyánál, Sas u. 4. 628 11. 2.

Hálóing, kombiné, raklaron levő, igen jutányos árban kapható Békésné fehérneműszalon, Batthyány 17. 925

Kereslet

Aranyóráit, láncot, brilliásgyűrűt, vagy ezekről zálogjegyet megvennek. Miklós u. 13. 35 22

1 kg csemegealma —.28
1 kg szép nagy pergament körte —.48
1 kg csemegezőllő —.38
1 kg birsalma 1/2 kg-os —.38

Gödény csemegeüzlet
Csapó u. 7. Szilágyság mellett. Régi helyén

Veszek bútort, zálogjegyet, varrógépet, — irodaberendezést, mindenféle ingóságokat. — Hívásra jövök. Csapó u. 16. szám. 325 11. 27.

Műhelynek alkalmas száraz, világos helyiséget azonnali beköltözésre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 890

Teljes ellátás

Kellemes lakás, finomkoszt a Hungária panzióban, szobák napokra és hónapszámra, Ferenc József út 59. telefon: 23-39. 800 vv

Élelmiszer, ital

Téli alma, kanadai renet, körte kapható. Diófa u. 15. 10—4 óra között. 839

Bor, kitűnő zamatos, egy liter 70 fillér Péterfia u. 30. sz. 893

Nemes téli alma kapható, bármely mennyiségben, termelőnél, Eötvös u. 53. sz. 946

Tejet, naponta 20 literet átveszek, Meszena u. 1. fűszerüzlet. 915

Tűzelő anyagok

Tűzfát, szenet vásároljon legolcsóbb napiáron Vágó József tűzifa, szén kereskedőnél, „Margit-fürdő” mellett, telefon: 10-24. sz. 1080 vv.

Eisőrendű Ádám-ó gy. közsén, retorta fa zén kapható. Grünfeldnél. Hatvan u. 21. 77 1. 2

Bareikai, mizserfai, s kondói, királdi szenek, mindenfajta tűzifa, — Weinstock fatelepén kis állomás. 340 10. 27.

Hangszer

Zongorát, jó hangút hérélnék. Fodor, Werbőcy u. 6. sz. 918

Bútor

Főúri ebédlő, háló, s kombináltsekreány, és konyhaberendezés, antik komót eladó. Dégenfeld-tér 6. 537 10 31

Egy modern ebédlő bútor eladó. Szappanos u. 13. sz. 1138

Kiadó egyszobás

Udvari egy szoba, konyha lakás kiadó Bethlen u. 20. sz. 935

Udvari szoba, konyha, előszoba, magánosnak azonnalra kiadó. Kút u. 9. sz. 947

Kiadó kétszobás

Uccai két szoba, konyha, spájz, november elsejére kiadó Rothermere u. 29. 940

Kiadó 3 szobás

Központon háromszobás lakás, fürdőszobával, verandával, kerttel, keresztépületben november elsejére kiadó, Péterfia u. 12. 903

Kiadó nagylakás

Négyszobás, emeleti modern lakás, parkettes, november elsejére kiadó. Károly Ferenc József út 23. Megtekinthető: d. e. 10—12 óráig, d. u. 3—5-ig. 1757 vv

Négyszobás, összkomfortos lakás, a Kücsön-Segélyző palotájában, november 1-re kiadó. Kossuth u. 8. 885

Kiadó novemberre öt-szobás uccai komfortos s kétszobás udvari komfortos fürdőszobás lakások, Rákóczi u. 11. Gyarmathynál. 152

Központifűtéses négy szobás lakás, azonnalra v. novemberre kiadó. Simonffy u. 7. 929

Lakást keres

Orvosi rendelőnek is alkalmas ó esetleg 4 szoba, hallos lakást keresek november 1-re. Levélben kérek ajánlatot dr. Ádám, Orvosi Kamara, Ferenc József út 26. sz. 939

Butorozott szoba

Különbejárattal elegáns butorozott parkettás szoba, külön elő- és fürdőszobával együtt, azonnal kiadó. „Hella, Csapó u. 22. 950

Uccai butorozott szoba kiadó. Bethlen 20. 936

Központifűtéses s oba, fürdőszobával, egyetem hallgatóknak kiadó, esetleg ellátással, Kossuth u. 39. sz., keresztépület. 926

Udvari butorozott szoba kiadó. Csapó uca 54. sz. 923

Lépcsőházi bejárattal, elegáns butorozott uccai szoba azonnal kiadó Bethlen u. 40. 1137

Vegyes

Sertéstrágya nagy mennyiségben kapható Galamb u. 10 sz. alatt, a Kuczik hírlálótelepen. Érdeklődni ugyanott lehet, telefon: 22-42. 924

Ingóság eladás

Salgótarjáni, teremfűtésére alkalmas jókarban levő kályha eladó. Cím a kiadóban. 389 vv.

Ebédlőesillár, szabásasztal, üvegfal, gázrezo házzászó ruddal olcsón eladó. Pikó kézimunkaipar, Szent Anna 10. Telefon: 12-41. 922

Kitűnő állapotban levő „Fiát, Balilla” és 500-as „Fiát” (Topolinó) auto eladó. Szoboszlavánál, Széchenyi u. 24. 1216 vv

Előszoba fogas, asztal, szék, kelme eladó. Csillag u. 110. sz. DEMKE felől. 933

Varrógép, hintaszék, s táskaírógép, cimbalom, vitrin, ebédlőbútor, zongora, kocsi-bunda, előszobafal, üzletipuld, íróasztal, télikabátok, vegyes bútorok eladó. Csapó u. 16. keresztépület. 932

Süllyesztős varrógép sürgősen olcsón eladó. Eötvös u. 44. 931

Vasredőnyös kirakat, ajtók, fürdőkád, eladók Magoss György-tér 9. patikában. 425 10. 13.

Tűzhely, háztartásba, kifűzésbe, kocsmái polcos asztal eladó. Cegléd u. 14. sz. 914

Ingóságvétel

Zálogcédulát, látszóveket, alpakka étkezléteket, régi bútorokat, régiségeket, legmagasabb áron vásárol Ingóságkövetítő, püspöki palota, telefon: 11-99.

Cserépkályát, nagyot, jókarban levőt keresek megvételre. Címet kiadó hivatalba kérjük. 452

Vaskályákat, használat, kétaknás, vagy irrendszert vennék. — Ajánlatot: Dobozy u 17 kérek. 917

Ingatlan iroda

Házat, földet, házhelyet szőlőt, mindenféle ingatlant legolcsóbban vásárolhat Nagy Sándor ingatlanirodájában, Csapó u. 27. 797 10. 30

Eladó ház

Rakovszky u. 8 sz. nagy telkű sarokház, sürgősen eladó. Haterzer pengőért. Nyil u. 119. 870

Kandia u. 14. sz., kertes parkettes családi ház eladó. 920

Eladó föld

Eladó Hajdúszoboszlón a Déli Tilalmon 54 k. hold tanyásföld. Czegléd Lajos, H-Szoboszló Rákóczi u. 74. 591 vv.

Eladó 7 hold tekeke szántóföld, 25 hold bérbeadó. Rothermere u. 3. Váry. 949

A Nagymacsi birtokból 16 hold föld eladó. Érdeklődés a gazdasági felügyelő-úrtnál. 919

Eladó állatok

Négy darab 8 hónapos mangalica süldő eladó. Hadházi u. 16. 933

Szerkesztési felolós

PALFI JÓZSEF
Kiadósági felolós:
IF) SZIGETHY GYULA igazgató

Kiadó és nyomja a
TISZANTULI KÖNYV- és LAKIADÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Felolós nyomdavezető:
SZIGETHY KÁROLY